

ITE-VET
2016–2018

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Викладання педагогічних/ психологічних знань курс: економічна педагогіка I

The following report is a result of the
ITE-VET project which is part of the
Erasmus+ Programme of the European
Union.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

курс: економічна педагогіка I

Викладання педагогічних/ психологічних знань

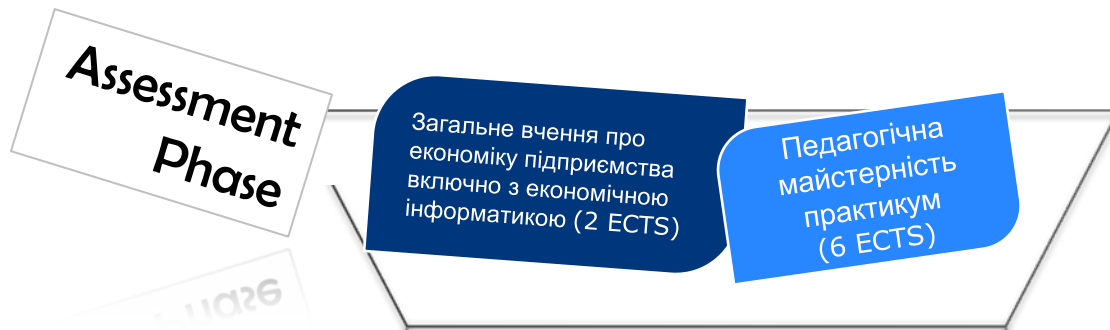
Проф. др. Ріхард Фортмюллер

Змістове впорядкування

Пріоритети

Фаза оцінки Дидактика Теорія Вибір Практика Дослідження

Економіко-дидактичні предмети - 44 кредити

- Didaktik
- Theorie
- Wahl
- Praxis
- Forschung

Wirtschaftsdidaktische Fächer	44 ECTS	
Економічна педагогіка та теорія виховання	25 ECTS	
Вибіркові предмети	24 ECTS	
Студії шкільної практики	24 ECTS	
Наукова діяльність та методи досліджень	5 ECTS	
Магістерська робота	20 ECTS	

Структура навчального плану

1 семестр

2 семестр

3 семестр

4 і 5 семестр

Фаза оцінки

Дидактика Теорія

Дослідження

Вибір Практика

	1. Sem	2. Sem	3. Sem	4. & 5. Sem		
Загальна теорія економіки підприємства включно з економічного інформатикою	Практикум з педмайстерності	Мережеве поєднання в економіці підприємства I	Дидактика економічної інформатики	Мережеве поєднання в економіці підприємства II	Шкільні практичні студії	
		Методи економічної дидактики I	Дидактика обліку	Дидактика теорії народного господарства		
		Економічна педагогіка I	Методи економічної дидактики II	Вибірковий предмет I Економіка підприємства	Вибірковий предмет I Економічна педагогіка курс 1	Вибірковий предмет I Економічна педагогіка курс 2
	Економічна дидактика I	Економічна дидактика II	Економічна дидактика III	Вибірковий предмет II Економічна педагогіка курс 1	Вибірковий предмет II Економічна педагогіка курс 2	
	Теорія виховання I	Теорія виховання II	Теорія виховання III	Магістерська робота		
		Наукова діяльність і методи досліджень	Дослідницька пропозиція			

Assessment
Phase

Didaktik

Theorie

Forschung

Wahl

Praxis

Частина проф. Дайсінгера

- Системи професійної освіти – міжнародне порівняння
- Методологія і функціонування порівняння
- Європейський розвиток і питання до професійної освіти
- Австрійська система професійної освіти: зображення, критична оцінка, міжнародне позиціонування
- Структурні проблеми німецької системи професійної освіти як вихідна точка принципів реформи сьогодення
- Основні ідеї та концепції професійно-освітньої політики окремих країн (Англія, Австралія, Франція)

Частина проф. Фортмюллера

- Психологія розвитку
- біхевіоризм
- Теорія обробки інформації у навчанні
- Конструктивістські навчальні теорії
- Нейробіологічний рівень розгляду навчання
- Методи і результати вивчення мозку
- Аналіз форм викладання і навчання з точки зору навчальної теорії

Навчальні результати (Learning Outcomes)

Студенти повинні по закінченню навчального курсу уміти ...

- Описувати центральні навчально-теоретичні парадигми.
- Критично оцінювати припущення в основі навчально-теоретичних парадигм.
- Зобразити основні висловлювання найвизначніших навчальних теорій.
- Встановити зв'язок між навчальними теоріями та фаховою дидактикою.
- Самостійно опрацьовувати релевантну наукову фахову літературу з окремих тем і письмово узагальнювати у формі семінарської роботи.

Оформлення навчання і викладання

доповідь, семінарська робота, групова робота, презентації

Оцінювання успішності

Загальна оцінка складається з наступних компонентів успішності:

Письмова семінарська робота 40%

Коротка редакція (роздатковий матеріал) і презентація семінарської роботи 10%

Підсумкова контрольна робота 50%

Терміни і перебіг курсу

дата		час	місце	ОПИС
п'ятниця	01.12.2017	09:00 - 13:00	D2.0.326	доповідач проф. Дайсінгер
п'ятниця	01.12.2017	13:30 - 17:00	D2.0.342 аудиторія підготовки вчителів	доповідач проф. Фортмюллер
субота	02.12.2017	09:00 - 13:00	D2.0.326	доповідач проф. Дайсінгер
понеділок	04.12.2017	09:00 - 13:00	D2.0.326	доповідач проф. Дайсінгер
четвер	25.01.2018	09:00 - 12:30	D2.0.374	доповідач проф. Фортмюллер
п'ятниця	26.01.2018	09:00 - 12:30	D2.0.326	доповідач проф. Фортмюллер
п'ятниця	02.02.2018	14:00 - 15:30	TC.1.01 OeNB	⇒ підсумковий іспит

Частина Фортмюллер

1. одиниця

N	діяльність	Соціальна форма	засіб	матеріал	час
1	Вступ і привітання	L	-		5 хв.
2	Організація і перебіг	L, KL	B	PP	15 хв.
3	Навчальні теорії I	L	B, WB/FC	PP, TB	60 хв.
5	Перерва	-	-	-	20 хв.
6	Навчальні теорії II	L	B, WB/FC	PP, TB	60 хв.
7	Дискусія	L, KL	-	-	30 хв.
8	...				

Легенда

Соціальна форма:

L = викладач
 KL = клас / пленум
 EA = індивідуальна робота
 PA = партнерська робота
 GA = групова робота

дошці

засіб:

B = проєктор
 T = дошка
 WB = уайтборд
 FC = фліпчарт

Матеріал:

SB = підручник
 IB = роздатковий листок
 AB = робочий листок
 LB = листок рішень
 PP = пауер пойнт-фолія
 TB = зображення на

PL = плакат

Оцінювання / формальне

Загальна оцінка складається з наступних компонентів успішності:

Письмова семінарська робота 40%

Коротка редакція (роздатковий матеріал) і презентація семінарської роботи 10%

Підсумкова контрольна робота 50%

формальні вимоги

Семінарська робота:

- Опрацювання у групах по 2, 3 або 4 чол.
- 10 - 15 сторінок писаного тексту (біля 25.000 знаків)
- **кінцевий термін:** щонайпізніше **02.02.2018**, здача через *learn@wu*

Роздатковий:

- біля 3 сторінок
- Найважливіші дані/факти з семінарської роботи компактно узагальнити
- **кінцевий термін:** щонайпізніше 1 день до презентації, здача через *learn@wu*

презентація:

- Тривалість: біля 20-25 хвилин
- Після цього дискусія у пленумі та зворотний зв'язок к
- **кінцевий термін:** щонайпізніше 1 день до презентації, здача через *learn@wu*

Теми семінарських робіт I

<i>Nr.</i>	<i>Тема</i>	<i>Група</i>
1	Біхевіоризм – операційне кондиціювання	
2	Біхевіоризм –інструментальне кондиціювання	
3	Мозок і потяг	
4	Мозок і емоція	
5	Мозок і свідомість	
6	Мозок і мова	
7	Дисфункціональності мозку	

Теми семінарських робіт II

<i>Nr.</i>	<i>Тема</i>	<i>Група</i>
8	Мова і знання	
9	Мова і мислення	
10	Робоча пам'ять	
11	Теорія когнітивного навантаження	
12	Застосування знань – навчальний трансфер	
13	Інструкціоналістичні навчальні форми	
14	Конструктивістські навчальні форми	

Частина Фортмюллер

2. одиниця

N.	Діяльність	Соціальна форма	Засіб	Матеріал	Час
1	Вступ і привітання	L	-		5 хв.
2	Презентація студентських розробок I	GA	B	PP, IB	30 хв.
3	Рефлексія	L	B, WB/FC	PP, TB	15 хв.
5	Перерва	-	-	-	20 хв.
6	Презентація студентських розробок II	GA	B	PP, IB	30 хв.
7	Рефлексія	L, KL	-	-	15 хв.
8	...				

Легенда

Соціальна форма:

L = викладач
 KL = клас / пленум
 EA = індивідуальна робота
 PA = партнерська робота
 GA = групова робота

дошці

засіб:

B = проектор
 T = дошка
 WB = уайтборд
 FC = фліпчарт

Матеріал:

SB = підручник
 IB = роздатковий листок
 AB = робочий листок
 LB = листок рішень
 PP = пауер пойнт-фолія
 TB = зображення на

PL = плакат

Частина Фортмюллер

3. одиниця

N	Діяльність	Соціальна форма	Засіб	Матеріал	Час
1	Вступ і привітання	L	-		5 хв.
2	Презентація студентських розробок I	GA	B	PP, IB	30 хв.
3	Рефлексія	L	B, WB/FC	PP, TB	15 хв.
5	Перерва	-	-	-	20 хв.
6	Презентація студентських розробок II	GA	B	PP, IB	30 хв.
7	Рефлексія	L, KL	-	-	15 хв.
8	...				

Легенда

Соціальна форма:

L = викладач
 KL = клас / пленум
 EA = індивідуальна робота
 PA = партнерська робота
 GA = групова робота

дощі

засіб:

B = проектор
 T = дошка
 WB = уайтборд
 FC = фліпчарт

Матеріал:

SB = підручник
 IB = роздатковий листок
 AB = робочий листок
 LB = листок рішень
 PP = пауер пойнт-фолія
 TB = зображення на

PL = плакат

Дискусія

VIENNA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND BUSINESS

DEPARTMENT MANAGEMENT

*Institut für Wirtschaftspädagogik
Welthandelsplatz 1, 1020 Wien*

ao. Univ. Prof. Dr. Richard Fortmüller

Tel.: +43-1-31336-4631

Fax: +43-1-31336-767

E-Mail: richard.fortmüller@wu.ac.at

Internet: www.wu.ac.at/wipaed

Зимовий семестр 2017/18

Теорія навчання

WU

WIRTSCHAFTS
UNIVERSITÄT
WIEN VIENNA
UNIVERSITY OF
ECONOMICS
AND BUSINESS

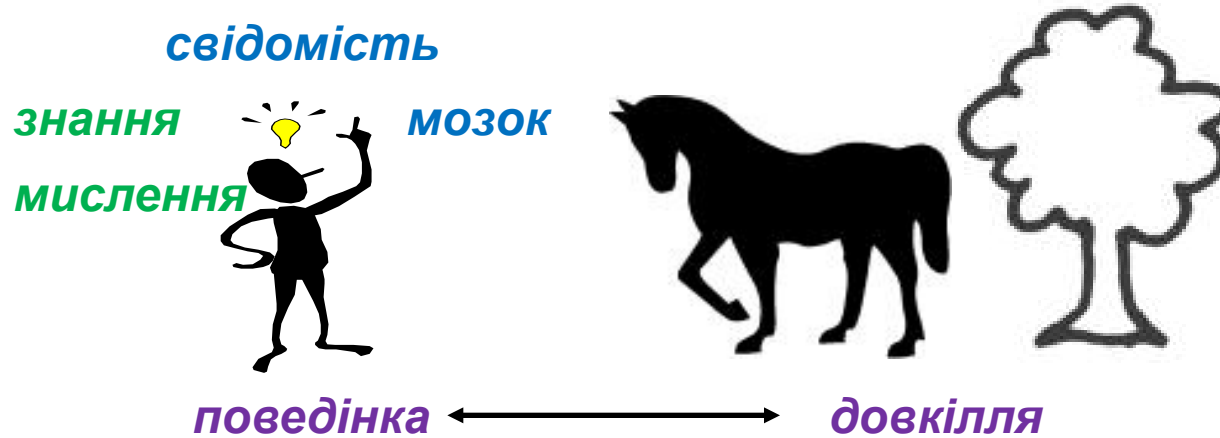
Проф. др. Ріхард Фортмюллер

Що таке навчання?

Рівні опису навчання

- Довкілля і поведінка учнів
⇒ біхевіоризм
- Діяльність мозку і свідомість
⇒ Дослідження мозку
- Знання і мислення учнів
⇒ Когнітивна теорія

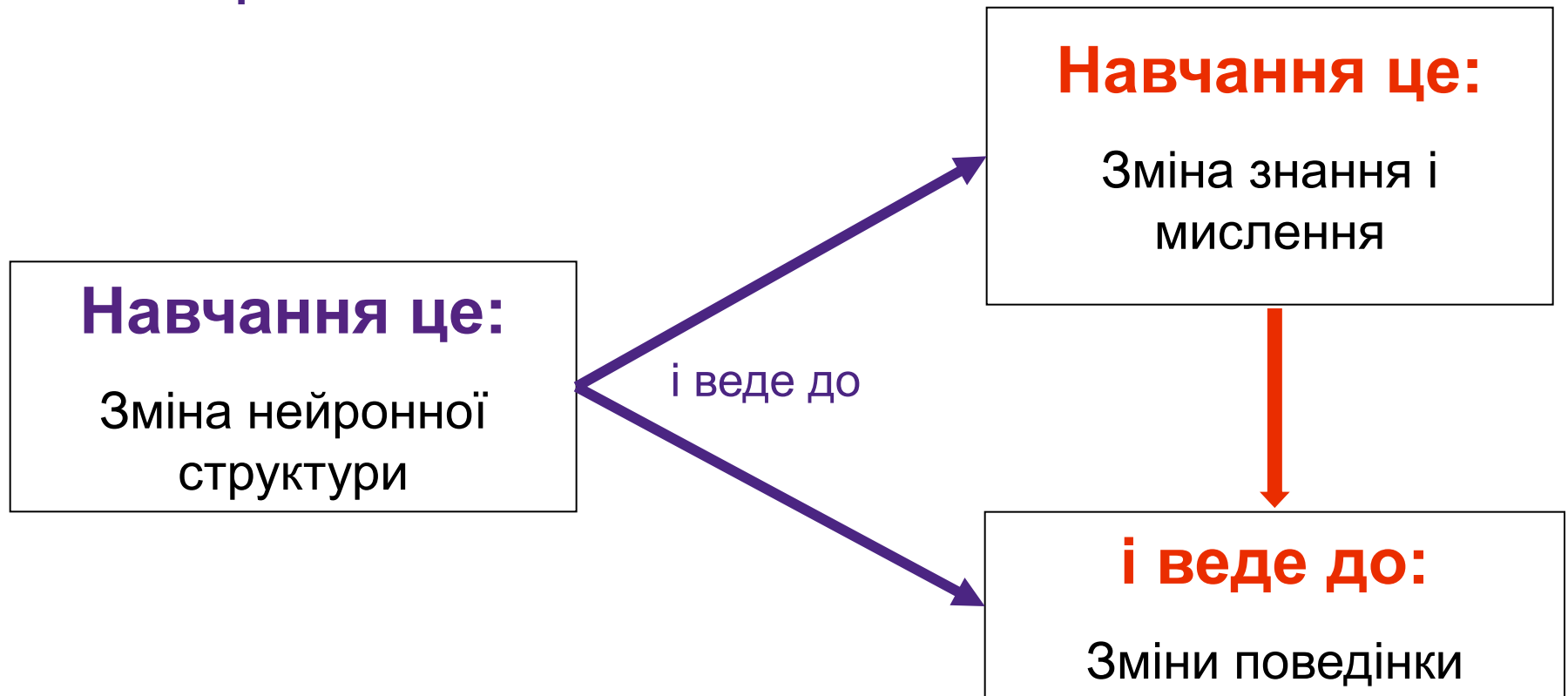
Парадигми навчальних теорій

парадигма	Навчальний процес	Навчальний результат
біхевіоризм	<ul style="list-style-type: none"> Класичне кондиціювання Оперативне кондиціювання 	Зміна поведінки
Когнітивна теорія <ul style="list-style-type: none"> когнітивізм конструктивізм 	<ul style="list-style-type: none"> Обробка інформації Суб'єктивні конструкції 	Зміна когнітивної структури
Нейробиологія	<ul style="list-style-type: none"> розвиток / розрив синаптичних зв'язків посилення / послаблення синаптичних зв'язків 	Зміна нейронної структури

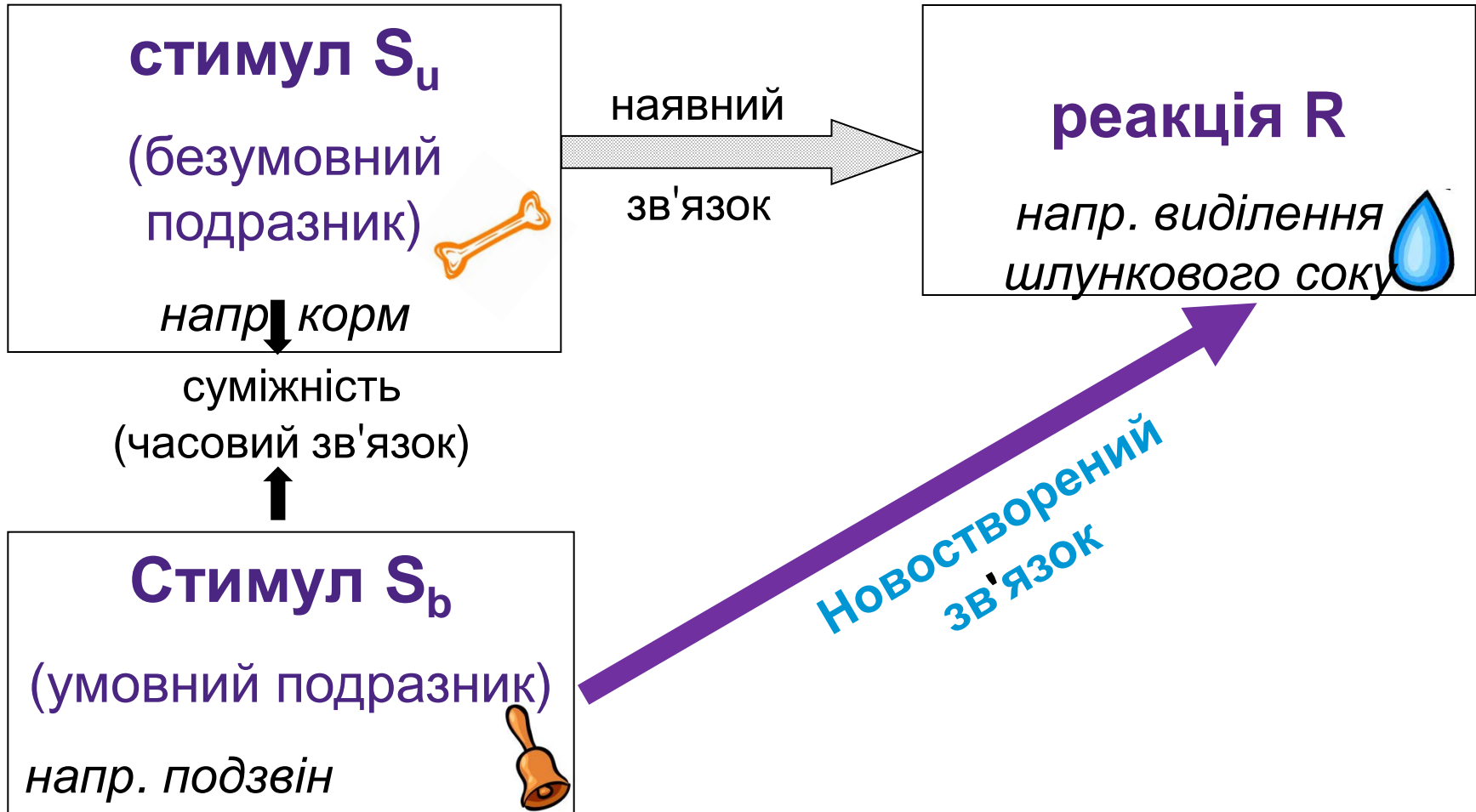
Дослідження мозку і психологія навчання

Нейродидактична перспектива

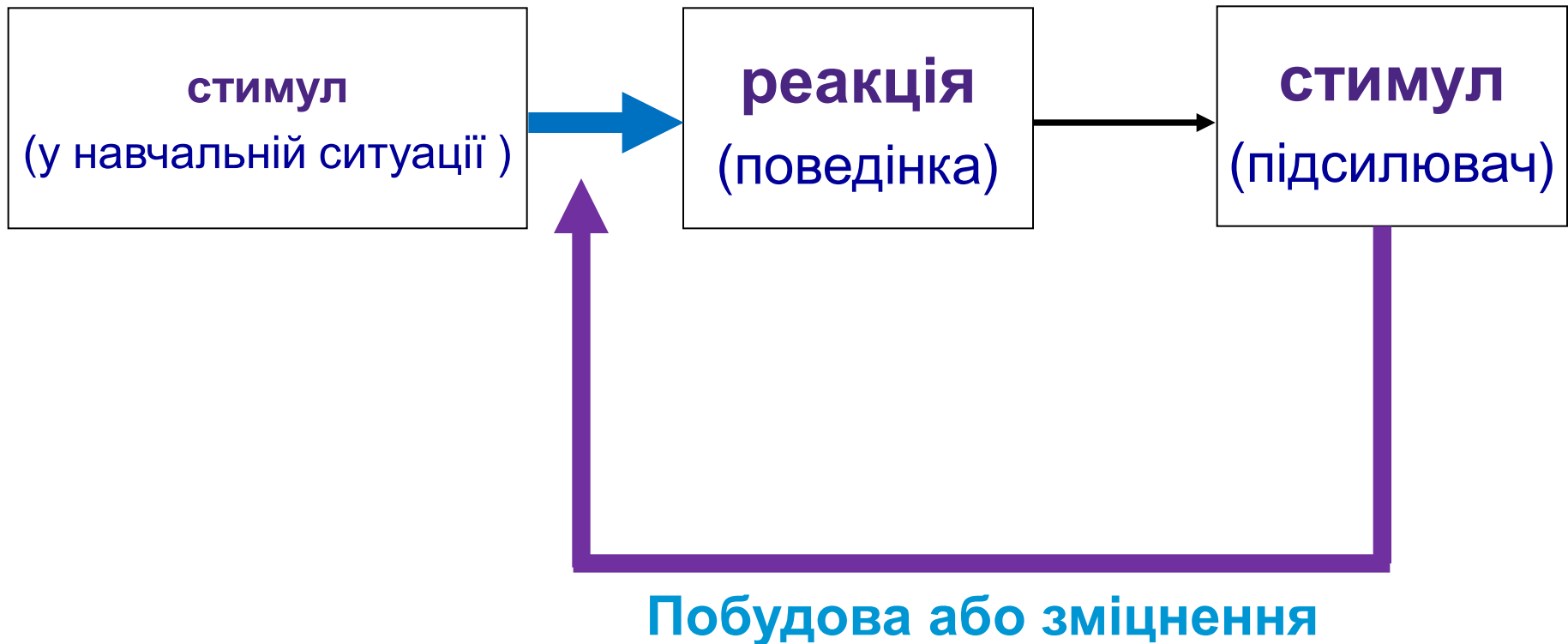
Психологічна перспектива

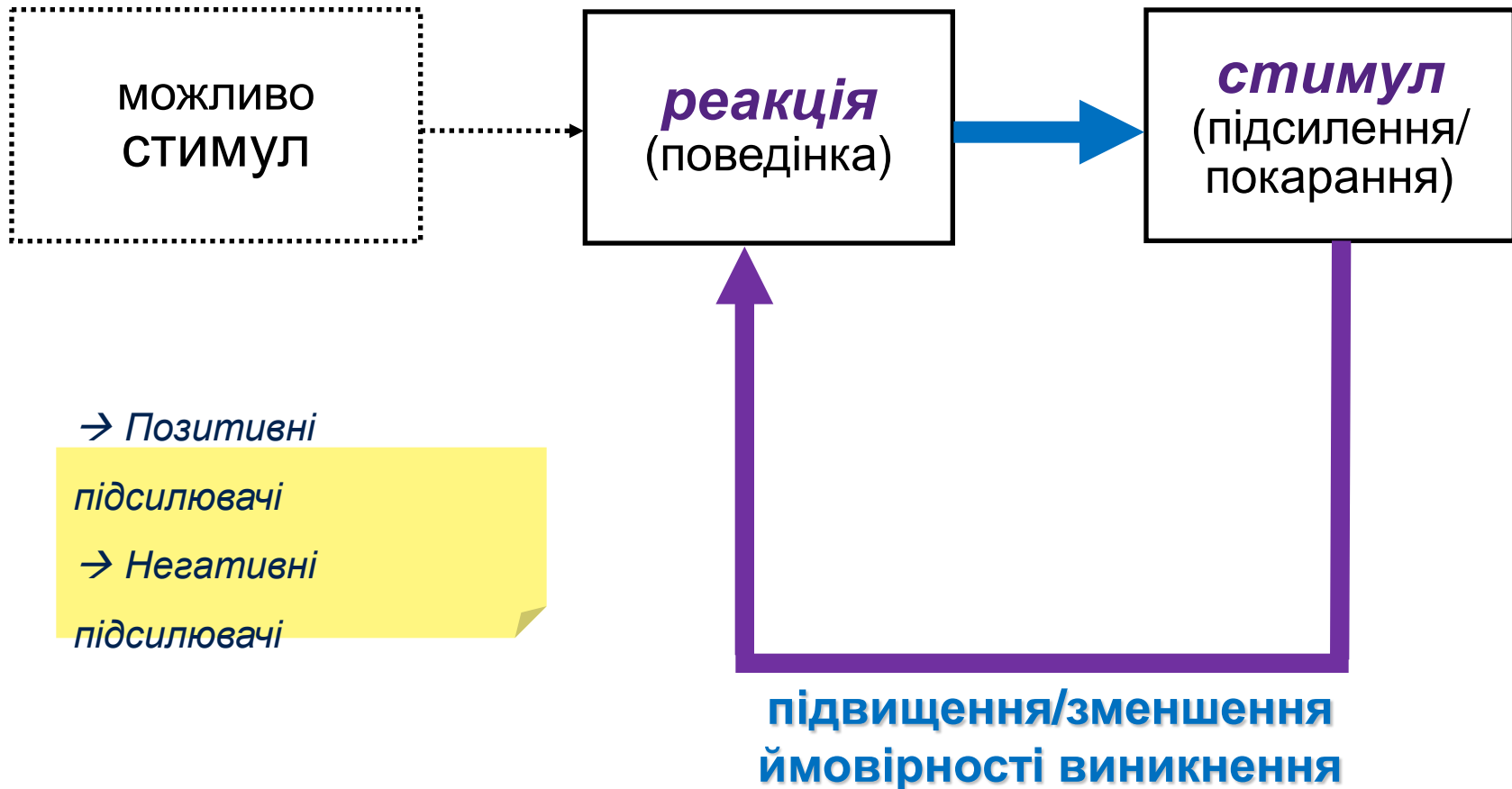
Біхевіоризм - класичне кондиціонування

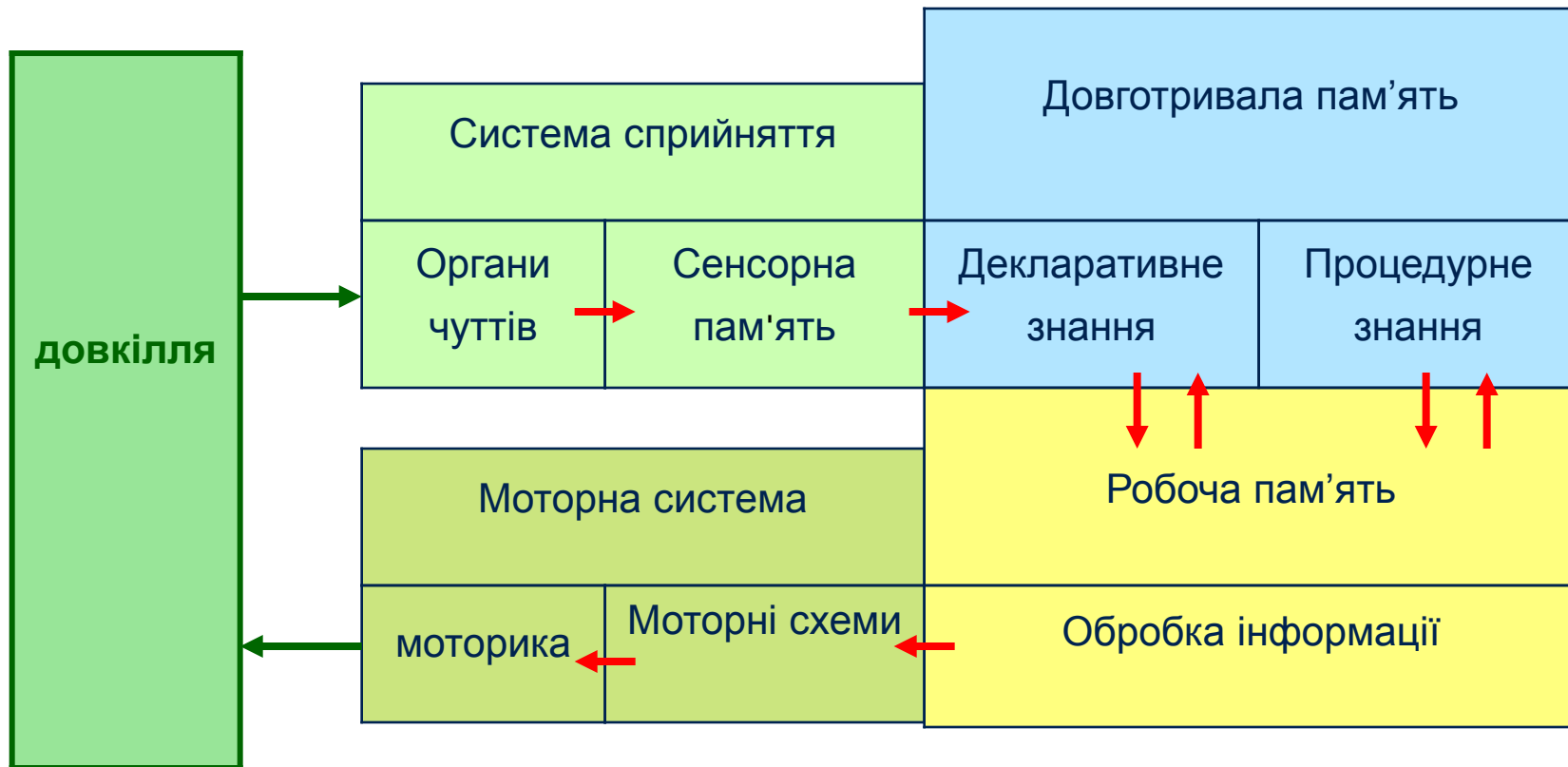
Біхевіоризм - інструментальне кондиціонування за Торндайком

Біхевіоризм - операційне кондиціонування кондиціонування за Скіннером

Когнітивна теорія

КОГНІТИВНА ТЕОРІЯ – сенсорна пам'ять & робоча пам'ять

Сенсорна пам'ять

- Перевага закріпленню поверхових фізичних ознак
- Мала місткість
- Дуже мала тривалість закріплення (записує інформацію на мілісекунди до секунд)

Робоча пам'ять

- Інтерпретація інформації із сенсорної пам'яті
- Велике значення для навчання і засвоєння знань
- Обмежена місткість (5 до 7 одиниць інформації;
1 одиниця інформації = 1 Chunk)
- Мала тривалість закріплення (записує інформацію на 20-45 секунд)

Когнітивна теорія – сенсорна пам'ять & робоча пам'ять

Сенсорна пам'ять

H A U S

Робоча пам'ять

HAUS

Когнітивна теорія - Декларативне і процедурне знання

	Декларативне знання	Процедурне знання
Загальний опис	<p>знання „про“</p> <p>Експліцитне знання про факти, події, зв'язки</p>	<p>знати „як“</p> <p>Імпліцитне знання про те, як слід діяти</p>
Характерна ознака	<p>„експліцитно“</p> <p>Інформація може напр. бути відтворена вербально або зображена графічно</p>	<p>„імпліцитно“</p> <p>Знання не може бути викладене експліцитно, проте безпосередньо реалізується</p>

Когнітивна теорія - Декларативне і процедурне знання

	Декларативне знання	Процедурне знання
Повсякденна мова	„знання“ обізнаність, інформація	„вміння“ навички, здатність
Засвоєння знань	„сприйняття + обробка“ Сприйняття інформації (напр. читання тексту)	„процедуалізація“ Засвоєння в рамках процесів мислення і вирішення проблем
Застосування знань	„інтерпретативне“ Покрокове застосування загальних стратегій	„пряме“ Дії можуть виконуватись безпосередньо

Когнітивна теорія - Декларативне і процедурне знання

	Декларативне знання	Процедурне знання
Швидкість застосування	<i>повільно</i>	<i>швидко</i>
Певність застосування	<i>З ризиком помилок</i>	<i>впевнено</i>
Можливість застосування	<i>гнучко</i> Потенційно застосовне у кожній релевантній ситуації	<i>Залежно від специфіки проблеми</i> Застосовне лише для структурно однотипних проблем

Когнітивна теорія - Декларативне і процедурне знання

	Декларативне знання	Процедурне знання
Широта трансферу	<i>велика</i> Через можливість гнучкого застосування	<i>мала</i>
Імовірність трансферу	<i>мала</i> Через ризик помилок	<i>Велика</i> через певність застосування

Когнітивна теорія - презентації знань (Д.Р. Андерсон)

Презентації знань базовані на сприйнятті

- Ментальні уявлення
 - Репрезентують просторову та образну інформацію
 - напр. уявний образ фолії про структуру балансу

- Вербальні репрезентації
 - Репрезентують дослівне звучання вербальної інформації
 - напр. речення „Майно = Власний капітал + Чужий капітал“

Когнітивна теорія - презентації знань (Д.Р. Андерсон)

Абстрактні презентації знань

- Пропозиції
 - Репрезентують значення речень зображень
 - напр. Значення речення „Власний капітал = майно – борги“
- Схеми
 - Репрезентують знання про основоположні зв'язки і залежності та типові перебіги подій
 - напр. здатність, через погляд на баланс отримати грубий огляд структури майна та фінансування

навчання = реконструкція за допомогою попередніх знань, тому:

- Побудова аргументації на попередніх знаннях

форми попередніх знань:

- Значення слів і понять
- Приклади зі сфери досвіду читача
- Фахово специфічна вихідна обізнаність
- Знання загальних зв'язків та залежностей

**навчання = реконструкція за допомогою попередніх знань,
тому:**

- При недостатніх попередніх знаннях доповнення до вихідних передумов („забирати учнів звідти, де вони зараз“)

варіанти доповнення до вихідних передумов:

- Систематичне подання основ
(необхідне у послідовних фахових сферах, напр. математика)
- Пояснення при потребі у поточному тексті
(напр. пояснення незрозумілих слів)
- Пояснення у оптично обмежених частинах тексту
(напр. пояснення о обведених квадратах)

навчання = реконструкція за допомогою попередніх знань, тому:

- Підтримка фактично виправданої реконструкції змісту навчання

форми підтримки:

- Чітка структура тексту
- Розробка загальних зв'язків
- Пояснення за допомогою прикладів
- Демонстрація шляху мислення
- Графічне унаочнення

навчання = реконструкція за допомогою попередніх знань, тому:

- Розвантаження робочої пам'яті

можливості розвантаження:

- Відмова від вставних речень
- Зменшення довжини речень
- Простий добір слів
- Наочні графіки

Реконструкція змісту текстів вимагає уваги і когнітивної активності, тому:

- Додаткові імпульси для когнітивної діяльності:

МОЖЛИВОСТІ:

- питання
- Постановка проблем
- Демонстрація зв'язків з іншими сферами
- Встановлення зв'язків зі сферою досвіду читачів

Дві форми навчального трансферу

Вплив навчання на виконання конкретних (професійних) завдань і комплексних проблем

Вплив навчання на подальше навчання (здатність до постійного продовження освіти)

Виміри навчального трансферу

Теоретична основа:

- Біхевіористська теорія навчання Торндайка

Основні припущення:

- Навчання полягає у побудові зв'язків подразнення-реакція
 - Через посилення
 - виявленої у ситуації (подразнення)
 - поведінки (реакція)
- Позитивний трансфер досягається, якщо у навчальній і практичній ситуації
 - Подаються ті ж стимули і
 - Вимагаються ті ж реакції

Теоретична основа:

- Радикальний конструктивізм

Основні припущення:

- Навчання полягає у розвитку конструкцій (дійсності)
 - Через зіткнення з автентичними проблемами,
 - Розвиток придатних вирішень (точок зору),
 - Які проте не можуть претендувати на об'єктивну чинність (істинність)
- Позитивний трансфер досягається тоді, коли
 - Навчальна ситуація автентична і
 - Таким чином відповідає ситуації використання

Теоретична основа:

Когнітивна теорія навчання

Основні припущення:

- Навчання полягає у розумінні основних принципів (правил)
 - Через розробку загального правила,
 - Пояснення на основі конкретних прикладів,
 - Обробку завдань на практичне застосування
- Позитивний трансфер досягається, якщо у навчальній та практичній ситуації
 - Подана та ж структура проблеми і
 - Вимагається застосування того ж правила

Сприяння трансферу у навчальних ситуаціях

- **Опрацювання вивченого**
 - Приклади зі сфери застосування
 - Включення в історію / конкретний випадок
- **Рефлексія здійсненності**
 - Рамкові умови
 - Соціальне оточення
 - мотивація
 - компетенція
- **Обробка завдань на практичне застосування**
 - Спрощені завдання і вправи
 - Конкретна постановка проблем
 - Кейс-студії

Оформлення завдань зі сприянням трансферу

Зв'язок з правилами

Вирішення завдання передбачає, що

- зв'язки, які необхідно вивчити, зрозумілі
- методи, які необхідно вивчити, застосовні.

Контекстуальне включення

Завдання відповідає реальній ситуації застосування за

- Зовнішньою формою прояву („поверхневі ознаки“)
- Структурою завдання (необхідним способом дій)

Варіативність поверхневих ознак

Варіативність структури завдання

Афективний вимір

Навчальний трансфер залежний від ...

1. Емоційного зв'язку з тематикою
2. Очікуваного емоційного стану при використанні вивченого
3. Очікуваних позитивних і негативних наслідків (керівники і колеги)

1. Пристосування вивченого
 - До експліцитних та імпліцитних норм організації
 - До організаційних процесів
 - До комунікаційних структур

2. Зміна власної поведінки вимагає часто зміни поведінки інших учасників команди (стосунок до всієї групи)